

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

2° ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της την 16^η Μαΐου 2025 με την εξής σύνθεση:
Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Δήμητρα Λιαροστάθη - Εισηγήτρια και
Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 22.04.2025 με ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 612/22.04.2025
προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής
ο «προσφεύγων ή η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει στο ..., οδός ... αριθμ.
..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά της ... εταιρείας με την επωνυμία «...», που εδρεύει στην ..., οδός
... αριθμ. ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και
κατά της από 10.04.2025 απόφασης της αναθέτουσας αρχής (της με αριθμ. ...
συνεδρίασης του ΔΣ της αναθέτουσας αρχής της 10^{ης} Απριλίου 2025), με την
οποία εγκρίθηκε το από 26.03.2025 πρακτικό ... της Επιτροπής Διαγωνισμού,
κατά το μέρος που με την εν λόγω απόφαση έγινε δεκτή η προσφορά της
εταιρείας «...», καθώς και κατά το μέρος που η ως άνω απόφαση δεν διέγινωσεν
περαιτέρω πλημμέλειες της προσφοράς του οικονομικού φορέα «...» (εφεξής
«προσβαλλόμενη απόφαση») και

Κατά της εταιρείας «...» (εφεξής «παρεμβαίνουσα» ή «παρεμβαίνων»),
που εδρεύει στο ... , στη θέση ... αριθμ. ..., όπως νομίμως εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή του ο προσφεύγων αιτείται την
ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης κατά το μέρος που έγινε δεκτή η
προσφορά της παρεμβαίνουσας και κατά το μέρος που δεν αποκλείσθηκε ο
οικονομικός φορέας «...» για πρόσθετους λόγους, για τους αναφερόμενους
στην προσφυγή, λόγους.

Με την παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα αιτείται την απόρριψη της
προδικαστικής προσφυγής και την διατήρηση της προσβαλλόμενης απόφασης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, στην οποία περιλαμβάνεται το υπό κρίση αίτημα, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 12.016,13 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, με την με αριθμ. πρωτ. ... διακήρυξη, προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός, για την ανάθεση της σύμβασης ... με τίτλο «...», με κριτήριο κατακύρωσης αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς βάσει τιμής, συνολικής εκτιμώμενης αξίας 2.403.225,81 € πλέον Φ.Π.Α., ο οποίος αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 21.01.2025 με μοναδικό αριθμό Α.Δ.Α.Μ. ..., καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό ... Ως εκ τούτου, ο επίδικος διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε την 22.04.2025 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στους συμμετέχοντες μέσω της επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού στις 11.04.2025 (η 21^η Απριλίου κατά την οποία έληγε η δεκαήμερη προθεσμία ήτο εξαιρετέα μέρα και δη Δευτέρα του Πάσχα) και εν γένει παραδεκτά.

4. Επειδή, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως την παρέμβασή της στις 02.05.2025, ήτοι εντός δεκαημέρου από την κοινοποίηση, κατά τα ανωτέρω, της προκείμενης προδικαστικής προσφυγής σε όλους τους διαγωνιζόμενους στις 22.04.2025, θεμελιώνει δε άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον, καθώς η προσφορά της έχει κριθεί αποδεκτή, προηγείται δε στον πίνακα κατάταξης της προσφεύγουσας, με αποτέλεσμα να ωφελείται από την απόρριψη της προκείμενης προδικαστικής προσφυγής.

5. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή, ανάρτησε παραδεκτώς και δη εμπροθέσμως τις απόψεις της στο ΕΣΗΔΗΣ στο πεδίο «Επικοινωνία» στις 06.05.2025, απέστειλε δε αυτές αυθημερόν και στην ΕΑΔΗΣΥ.

6. Επειδή, η προσφεύγουσα παραδεκτώς και δη εμπροθέσμως εντός του εκ του νόμου προβλεπόμενου πενθημέρου υπέβαλε στις 09.05.2025 το από 09.05.2025 υπόμνημά της επί των απόψεων της αναθέτουσας αρχής και της ως άνω παρεμβάσεως, ως είχε δικαίωμα.

7. Επειδή, στον υπό κρίση διαγωνισμό, ο οποίος διεξήχθη στις 18.02.2025, έλαβαν μέρος δέκα οικονομικοί φορείς, συμπεριλαμβανομένης της προσφεύγουσας και της παρεμβαίνουσας, καθώς και των οικονομικών φορέων «...», «...» και «...». Κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών, η επιτροπή διαγωνισμού διαπίστωσε ότι τόσο ο οικονομικός φορέας «...», όσο και ο οικονομικός φορέας «...» δεν είχαν υποβάλει το πλήρες τιμολόγιο προσφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3.4.γ της διακήρυξης και ως εκ τούτου πρότεινε τον αποκλεισμό αυτών από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία. Επίσης, όσον αφορά στον οικονομικό φορέα «...» η επιτροπή διαγωνισμού διαπίστωσε ότι αν και δηλώνει δάνεια εμπειρία δεν έχει υποβάλει σχετικό συμφωνητικό κατά παράβαση του άρθ. 23.10 της διακήρυξης και πρότεινε τον αποκλεισμού και αυτού του οικονομικού φορέα. Κατόπιν των ανωτέρω ο πίνακας κατάταξης διαμορφώθηκε ως εξής: πρώτη κατετάγη η παρεμβαίνουσα και δεύτερη η προσφεύγουσα εταιρεία. Στη συνέχεια η επιτροπή διαγωνισμού διαπίστωσε απόκλιση της οικονομικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας μεγαλύτερη των 10 ποσοστιαίων μονάδων από τον μέσο όρο του συνόλου των εκπτώσεων των παραδεκτών προσφορών που υποβλήθηκαν και ως εκ τούτου εισηγήθηκε την αποστολή στην παρεμβαίνουσα σχετικής πρόσκλησης προς αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς. Το ως άνω πρακτικό ... εγκρίθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση σύμφωνα με την οποία αποκλείονται από τα περαιτέρω στάδια του διαγωνισμού οι οικονομικοί φορείς «...», «...» και «...», ενώ γίνεται δεκτή η προσφορά της προσφεύγουσας και της παρεμβαίνουσας και καλείται η παρεμβαίνουσα όπως προβεί σε αιτιολόγηση της οικονομικής της προσφοράς.

8. Επειδή, επισημαίνεται στο σημείο τούτο ότι η ως άνω προσβαλλόμενη απόφαση παραδεκτώς προσβάλλεται ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ ενόψει του ότι είναι εκτελεστή, αφού περιλαμβάνει οριστική κρίση ως προς τα

ζητήματα του σταδίου των δικαιολογητικών συμμετοχής, περί αποδοχής ή αποκλεισμού των υποψηφίων, ζητήματα τα οποία θίγονται με την προκείμενη προδικαστική προσφυγή, κοινοποιήθηκε δε στο σύνολο των διαγωνιζομένων και ως εκ τούτου δεν ενσωματώνεται στην τελική πράξη, αλλά διατηρεί την αυτοτέλειά της.

9. Επειδή, η προσφεύγουσα η οποία συμμετείχε στη διαγωνιστική διαδικασία, θεμελιώνει κατ' αρχήν πρόδηλο έννομο συμφέρον, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 346 παρ. 1 και 360 του ν. 4412/2016, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή κατά της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής με την οποία ολοκληρώθηκε το στάδιο ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, καθ' ο μέρος αφορά στην απόρριψη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, η οποία προηγείται στον πίνακα κατάταξης. Περαιτέρω, ως ζημία, στην οποία θεμελιώνεται κατ' άρθρο 346 παρ. 1 του ν. 4412/2016 το έννομο συμφέρον του οικονομικού φορέα προς άσκηση της προδικαστικής προσφυγής, νοείται και η ζημία από την παράνομη, κατά τους ισχυρισμούς του ενδιαφερομένου, συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και ειδικότερα, η ζημία, η οποία συνδέεται με πράξη της αναθέτουσας αρχής περί αποδοχής δικαιολογητικών συμμετοχής και προσφοράς μη παραδεκτής, την οποία ευλόγως επιδιώκει να αποκλείσει ο προσφεύγων (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, σκ. 5, 92/2000, σκ. 6, ΑΕΠΠ 200/2021, σκ. 14). Ενόψει τούτων, παραδεκτώς και με πρόδηλο έννομο συμφέρον η προσφεύγουσα βάλλει κατά της αποδοχής της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, η οποία κατά τα ανωτέρω αναδείχθηκε πρώτη στον πίνακα κατάταξης ενώ η προσφεύγουσα έπεται σε σειρά, επιδιώκοντας ευλόγως την απόρριψη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και την ανάληψη της σύμβασης, σε περίπτωση αποδοχής της προσφυγής της, ως επόμενης στον πίνακα κατάταξης παραδεκτώς συμμετέχουσας. Πλην όμως, απαραδέκτως και δη άνευ εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της προσφοράς του οικονομικού φορέα «...», ο οποίος με την προσβαλλόμενη απόφαση απεκλείσθη από το διαγωνισμό, αλλά δεν αμφισβήτησε τον αποκλεισμό του παραδεκτώς με προδικαστική προσφυγή, με αποτέλεσμα να έχει καταστεί πλέον οριστικώς αποκλεισθείς και ως εκ τούτου τρίτος για τον προκείμενο διαγωνισμό.

10. Επειδή, ως εκ των ανωτέρω, η ασκηθείσα προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ δυνάμει της υπ' αριθμ.

694/2025 Πράξης του Προέδρου του, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017.

11. Επειδή, η προσφεύγουσα, **με τον πρώτο λόγο της προσφυγής της**, όπως αυτός περαιτέρω εξειδικεύεται με το παραδεκτώς υποβληθέν υπόμνημά της, ισχυρίζεται ότι μη νομίμως η προσβαλλόμενη απόφαση έκανε δεκτή την προσφορά της παρεμβαίνουσας, ενόψει του ότι αυτή σε κανένα σημείο του ΕΕΕΣ ή της προσφοράς της αναφέρει την εγγραφή της στο ΜΕΕΠ, ενώ στο σχετικό ερώτημα δεν περιέλαβε καμία απάντηση. Η ως άνω πλημμέλεια δε, κατά τους ισχυρισμούς της, ουδόλως δύναται να ιαθεί λόγω γνώσης της αναθέτουσας αρχής της επαγγελματικής ιδιότητας του συμμετέχοντος ή της καταλληλότητάς του, ενόψει του ότι η ορθή συμπλήρωση του ΕΕΕΣ αποτελεί επιταγή της αρχής της τυπικότητας των διαγωνισμών. Εξάλλου, κατά την προσφεύγουσα, η μη υποχρέωση υποβολής δικαιολογητικών ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων, στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει την δυνατότητα να λαμβάνει αυτά μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων, ουδόλως αφορά στην φάση υποβολής του ΕΕΕΣ και σχετικής προαπόδειξης του κριτηρίου αλλά στη φάση υποβολής των δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου, σε κάθε περίπτωση δε η ως άνω ευχέρεια οίκοθεν αναζήτησης των δικαιολογητικών προϋποθέτει αναγκαία δήλωση εκ μέρους του διαγωνιζόμενου περί της πλήρωσης των προϋποθέσεων την οποία αποδεικνύουν τα δικαιολογητικά. Η ως άνω ουσιώδης πλημμέλεια δε, ουδόλως δύναται – κατά την προσφεύγουσα – να θεραπευθεί μέσω του άρθρου 102 του ν. 4412/2016.

12. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι οι ως άνω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, ενόψει του ότι η σχετική παράλειψη αναφοράς στο ΕΕΕΣ του πτυχίου ΜΕΕΠ της παρεμβαίνουσας δεν συνιστά αιτία αποκλεισμού, αφού η εγγραφή του ως άνω οικονομικού φορέα στο ΜΕΕΠ είναι γνωστή στην αναθέτουσα αρχή από άλλα ... τα οποία εκτελεί η παρεμβαίνουσα με την αναθέτουσα αρχή, ενώ σύμφωνα με το άρθ. 23.2 της διακήρυξης, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εφόσον η αναθέτουσα αρχή δύναται να τα λαμβάνει απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων, η δε εγγραφή στο ΜΕΕΠ αποτελεί δημοσιευμένο στοιχείο ελεύθερα

προσβάσιμο και είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας της εγγραφής του οικονομικού φορέα και η κτήση πτυχίου. Περαιτέρω η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι σε κάθε περίπτωση η ως άνω πλημμέλεια δύναται να θεραπευθεί κατ' εφαρμογήν του άρθ. 102 του ν. 4412/2016, αφού η εγγραφή στο ΜΕΕΠ αποτελεί αντικειμενικώς εξακριβώσιμο γεγονός που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση.

13. Επειδή, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ομοίως ότι οι ως άνω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, ενόψει του ότι η εγγραφή της στο ΜΕΕΠ αποτελεί στοιχείο δημοσιευμένο σε εθνική βάση δεδομένων, η οποία είναι ελεύθερα προσβάσιμη σε όλους, ενώ προσκομίζει το πρώτον με την παρέμβασή της, το πτυχίο ΜΕΕΠ της το οποίο είναι σε ισχύ και το οποίο αποτελεί δημόσιο έγγραφο προσβάσιμο ελευθέρως, με βεβαία προγενέστερη χρονολογία, αντικειμενικώς εξακριβώσιμη και πλήρη αποδεικτική ισχύ, που πιστοποιεί έναντι όλων την σχετική εγγραφή στο ΜΕΕΠ. Ως εκ τούτου, κατά τους ισχυρισμούς και της παρεμβαίνουσας, είναι δυνατή η θεραπεία της ως άνω πλημμέλειας κατ' εφαρμογήν του άρθ. 9 της διακήρυξης που στοιχεί στο άρθ. 102 του ν. 4412/2016. Όπως δε και η αναθέτουσα αρχή, ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα ότι το πτυχίο της είναι ήδη πλήρως γνωστό στην αναθέτουσα αρχή από έτερους διαγωνισμούς που έχει αναλάβει και ως εκ τούτου κατά το άρθ. 23.2 της διακήρυξης, η παράλειψη αναγραφής στο ΕΕΕΣ της εγγραφής της στο ΜΕΕΠ δεν δύναται να επηρεάσει το παραδεκτό της συμμετοχής της.

14. Επειδή εν προκειμένω, τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθ. 75 και 79 του ν. 4412/2016.

15. Επειδή, η διακήρυξη προβλέπει ως προς το ως άνω προβαλλόμενο ζήτημα τα εξής: το άρθ. 22.B προβλέπει ότι *«Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 ή στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημόσιων Έργων (ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.), από την έναρξη ισχύος του τελευταίου στην κατηγορία/-ιες ...*

του άρθρου 21 της παρούσας ...», το άρθ. 23 προβλέπει ότι «Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας ... 23.2. Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα) ... Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, αν και στο μέτρο που η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος - μέλος της Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο συμβάσεων, εικονικό φάκελο επιχείρησης, ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής. Η δήλωση για την πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων εμπεριέχεται στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Η δήλωση για την πρόσβαση σε εθνική βάση δεδομένων εμπεριέχεται στο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), στο οποίο περιέχονται επίσης οι πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως η ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, η απαραίτητη δήλωση συναίνεσης. Οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά, όταν η αναθέτουσα αρχή που έχει αναθέσει τη σύμβαση διαθέτει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά ...».

16. Επειδή, όλες οι διατάξεις της διακήρυξης, σαφώς συμπεριλαμβανομένων και των παραρτημάτων της, καθιερώνουν ουσιώδεις όρους, με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες ορίζεται ρητώς το αντίθετο, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής και το περιεχόμενο των προσφορών των διαγωνιζομένων συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (πρβλ. ΣτΕ 1861/2021 σκέψη 5, ΔΕφΑθ 2163/2023, σκ. 4). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει, με αποτέλεσμα να είναι υποχρεωμένη να αποκλείσει από τον

διαγωνισμό επιχείρηση που δεν προσκόμισε ορισμένο έγγραφο ή στοιχείο, του οποίου η υποβολή επιβαλλόταν από τα έγγραφα του εν λόγω διαγωνισμού επί ποινή αποκλεισμού (ΔΕΕ, απόφαση της 6.12.2014, C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκ. 42, βλ., συναφώς, απόφαση Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκ. 40). Η εν λόγω υποχρέωση πηγάζει από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως που επιβάλλει να έχουν όλοι οι προσφέροντες τις ίδιες ευκαιρίες κατά τη διατύπωση των όρων των προσφορών τους και συνεπάγεται, ως εκ τούτου, ότι οι προσφορές αυτές υποβάλλονται με τους ίδιους όρους για όλους τους προσφέροντες, και από την απορρέουσα από την προδιαληφθείσα αρχή υποχρέωση διαφάνειας που έχει ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο ευνοιοκρατίας και καταχρήσεως εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (ΔΕΕ, απόφαση της 6.12.2014, C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκ. 43-44). Όπως έχει παγίως κριθεί, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

17. Επειδή, το ΕΕΕΣ παρέχει προαπόδειξη προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής και ενέχει, προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς. Εν προκειμένω, τόσο το γράμμα του ν. 4412/2016 όσο και το πνεύμα και οι αιτιολογικές σκέψεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ αποσκοπούν στη μείωση του διοικητικού φόρτου των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων. Τα ανωτέρω, ουδόλως απαλλάσσουν τον οικονομικό φορέα από την υποχρέωση δήλωσης στο ΕΕΕΣ στο σταθερό χρονικό σημείο υποβολής της προσφοράς του, των απαιτούμενων στοιχείων και πληροφοριών βάσει των όρων της διακήρυξης, η δε υποβολή ελλιπούς κατά περιεχόμενο δήλωσης (με το ΕΕΕΣ), συνιστά ουσιώδη έλλειψη

που καθιστά υποχρεωτική την απόρριψη της προσφοράς (ΔΕφΚομ Ν49/2018 σκ. 12. ΔΕφΚομ ΑΝ55/2019, σκέψη 11). Επομένως, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται να υποβάλουν προσηκόντως συμπληρωμένο το ΕΕΕΣ τους και δη ως προς όλα τα σημεία αυτού, το οποίο αποτελεί ουσιώδες δικαιολογητικό συμμετοχής στον διαγωνισμό, επέχει θέση υπεύθυνης δηλώσεως και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο οικονομικός φορέας που το έχει υποβάλει πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής που καθορίζονται από τη διακήρυξη και δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του οι κατά περίπτωση προβλεπόμενοι λόγοι αποκλεισμού.

18. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δη από το ίδιο το ΕΕΕΣ της παρεμβαίνουσας, αυτή ουδέν απάντησε στο σχετικό πεδίο περί καταλληλότητας, όπερ ουδόλως αμφισβητεί τόσο η ίδια η παρεμβαίνουσα, όσο και η αναθέτουσα αρχή, όπως δε βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η ως άνω παντελής έλλειψη απάντησης αποτελεί πλημμέλεια η οποία άγει σε αποκλεισμό, η δε παράλειψη να τεθεί οιαδήποτε απάντηση στο σχετικό πεδίο του ΕΕΕΣ, αποτελεί παράλειψη ουσιώδη, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η ίασή της κατ' εφαρμογή του άρθ. 102 του ν. 4412/2016. Όπως άλλωστε έχει κριθεί (ΣτΕ 725/2022), η παράλειψη απαντήσεως σε συγκεκριμένο ερώτημα για το οποίο υφίσταται υποχρέωση απάντησης εκ του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού, συνιστά ουσιώδη παράλειψη κατά την συμπλήρωση του ΕΕΕΣ, διότι ο οικονομικός φορέας παραλείπει να δηλώσει, αν πληροί ένα εκ των κριτηρίων της διακήρυξης, το οποίο τίθεται επί ποινή αποκλεισμού και η ελλείπουσα απάντηση επί συγκεκριμένου υποχρεωτικού ερωτήματος περί κριτηρίου επιλογής, δεν δύναται να συναχθεί ούτε από απαντήσεις που έδωσε ο οικονομικός φορέας σε άλλα ερωτήματα, ακόμη και εντός του ιδίου κεφαλαίου του ΕΕΕΣ, όπερ παρεπιπτόντως ουδόλως συμβαίνει εν προκειμένω, αφού η παρεμβαίνουσα σε κανένα σημείο του ΕΕΕΣ της δεν διαλαμβάνει οιαδήποτε αναφορά σχετικά με το ΜΕΕΠ της. Σύμφωνα με την ως άνω νομολογία, η αναθέτουσα αρχή θα μπορούσε κατ' ενάσκηση της ευχέρειας που της χορηγεί ο νόμος (βλ. άρθρα 79 παρ.5 και 102 του ν.4412/2016) να ζητήσει διευκρινίσεις και τα σχετικά δικαιολογητικά από οικονομικό φορέα εν σχέσει με την απάντηση που έδωσε σε εν λόγω ερώτημα του ΕΕΕΣ, εφ' όσον, όμως, έδωσε απάντηση και όχι εάν ο οικονομικός φορέας, ουδεμία απάντηση έδωσε στο σχετικό ερώτημα του ΕΕΕΣ. Ούτε εξ άλλου, κατά τα ανωτέρω αναλυτικώς εκτεθέντα,

επί παντελούς ελλείψεως σχετικής, κρίσιμης πληροφορίας στο ΕΕΕΣ, όπως εν προκειμένω, η νέα, κατά χρόνον εφαρμοστέα, μορφή του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 διευρύνει τις εξουσίες της αναθέτουσας αρχής, ώστε αυτή να επιτρέπεται να ζητήσει και για τέτοια ακόμα στοιχεία την εκ των υστέρων υποβολή τους από τους οικονομικούς φορείς (βλ. ΣΤΕ 505/2021).

19. Επειδή, στις δημόσιες συμβάσεις, όπως έχουν διαμορφωθεί υπό το καθεστώς του ν. 4412/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και εφαρμόζεται, και ειδικώς όσον αφορά στο κριτήριο καταλληλότητας (αλλά όχι μόνο), ισχύει ο κανόνας της προαπόδειξης μέσω του υποβληθέντος ΕΕΕΣ, εκτός εάν η διακήρυξη ορίζει άλλως. Ως εκ τούτου η ηλεκτρονική, αρχικά και φυσική, μεταγενέστερα, προσκόμιση των δικαιολογητικών απόδειξης του κριτηρίου της καταλληλότητας δεν είναι απαραίτητη κατά το στάδιο της αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής και τεχνικών προσφορών, αλλά λαμβανομένου υπόψη του υποχρεωτικού σταδίου προκαταρκτικής απόδειξης, τα στοιχεία αυτά υποβάλλονται κατά το τελικό στάδιο των δικαιολογητικών κατακύρωσης, όπου στοιχειοθετείται η αποδεδειγμένη εμπειρία εκτέλεσης της σύμβασης, εκ μέρους του προσωρινού αναδόχου/προσφέροντα στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση κατά την περιγραφόμενη στη διακήρυξη, διαδικασία (βλ. *ad hoc* ΕΑΔΗΣΥ 11/2024, 41/2018 κ.α.). Εξάλλου, η παρεμβαίνουσα ουδόλως υπέβαλε με την προσφορά της το πτυχίο ΜΕΕΠ.

20. Επειδή, εκ των ανωτέρω προκύπτει, ως ορθώς ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ότι το κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης ζητούσε επί ποινή αποκλεισμού, την προαπόδειξη, μέσω αυτοτελούς δήλωσης στο ΕΕΕΣ του κριτηρίου καταλληλότητας, ήτοι της εγγραφής στο κατάλογο του ΜΕΕΠ και στην συνέχεια την υποβολή του σχετικού πτυχίου ΜΕΕΠ ως δικαιολογητικού κατακύρωσης. Όπως δε ομοίως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, η ουσιώδης πλημμέλεια της μη προαπόδειξης του ως άνω κριτηρίου καταλληλότητας δεν δύναται να ιαθεί κατ' εφαρμογή του άρθ. 102 του ν. 4412/2016, διότι κατά πάγια νομολογία, η εν λόγω συμπλήρωση θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη μεταβολή της κατατεθείσας προσφοράς. Παγίως γίνεται δεκτό από την νομολογία και τη θεωρία ότι μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της

10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. ο.π C-599/10 σκέψη 40 C336/12, σκέψη 36), οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση/συμπλήρωση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μόνο την άρση ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς ή την υποβολή μη νομίμως υποβληθέντος εγγράφου ή στοιχείου (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, Archus and Gama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36). Επομένως, μια αίτηση διευκρίνισης δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη ... πληροφοριών/εγγράφων των οποίων η κοινοποίηση/ κατάθεση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της οικείας σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ., συναφώς, C 336/12, σκέψη 40, της 11ης Μαΐου 2017, Archus και Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, σκέψη 33 και της 28ης Φεβρουαρίου 2018 MA.T.I. SUD SpA C-523/16 και C536/16 σκ.51, C 309/18, της 2ας Μαΐου 2019 LavorghnaSrl σκ.22 εκδοθείσας υπό την ισχύ της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ΣΕ 147/22 σκ.34). Επακολούθως, το νέο άρθρο 102 του ν. 4412/2016, όπως αυτό διαμορφώθηκε δυνάμει του άρθρου 42 του ν. 4782/2021, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τη θεραπεία οποιασδήποτε ελλείψεως των προσφορών. Η θεμιτή πρόνοια του Έλληνα νομοθέτη για τη διάσωση των προσφορών και των διαγωνισμών δεν μπορεί να καταλήγει σε καταστρατήγηση της εν προκειμένω πάγιας νομολογίας του ΔΕΕ επί των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, τις οποίες άλλωστε, αφενός, μνημονεύει ρητά το ίδιο το άρθ. 42 ν. 4782/2021, αφετέρου, στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4782/2021 στο άρθρ. 42 ομοίως ρητά αναγράφεται ότι *«...η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. 3 άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση ουσιαστικά, υιοθετεί»*. Εξάλλου η αναθέτουσα αρχή δεν δύναται, κατά τη διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας να θέσει νομίμως εκποδών τις διατάξεις που προβλέπουν τα κριτήρια επιλογής και τους λόγους αποκλεισμού που η ίδια έχει θέσει, αίροντας την αρχή της δεσμευτικότητας των όρων της διακήρυξης, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Τέλος, και η ίδια αιτιολογική έκθεση του άρθ. 42 ν. 4782/2021, αναφέρεται σε αυστηρά τυπικούς λόγους και ουδόλως

καταλύει την αρχή της τυπικότητας εν γένει, πολλώ δε μάλλον της δεσμευτικότητας των όρων της διακήρυξης. Συνεπώς, οι προσφορές υποψηφίων που φέρουν την ως άνω πλημμέλεια δεν είναι δεκτικές διευκρίνησης, και τούτο διότι «...η αίτηση διευκρινίσεως που υποβάλλεται σε οικονομικό φορέα δυνάμει της διατάξεως αυτής δεν μπορεί, εντούτοις, να θεραπεύσει την παράλειψη προσκομίσεως εγγράφων ή ... πληροφοριών των οποίων η κοινοποίηση ήταν απαραίτητη βάσει των εγγράφων της σύμβασης, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί αυστηρά τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει.» (ΕΑΔΗΣΥ 494/024, 1198/2023, 901/2023, 939/2022).

21. Επειδή, περαιτέρω απαραδέκτως η παρεμβαίνουσα προσκομίζει κατά το παρόν στάδιο το πτυχίο ΜΕΕΠ της και δη δια της παρεμβάσεώς της, αλλά και αλυσιτελώς, αφού εν προκειμένω δεν αμφισβητείται εκ της προσφεύγουσας η ύπαρξη του σχετικού πτυχίου, αλλά η μη δήλωση στο ΕΕΕΣ του σχετικού πτυχίου, όπερ απαιτείτο προαποδεικτικά και δη επί ποινή αποκλεισμού από τους όρους της διακήρυξης. Ομοίως, αλυσιτελώς η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το ΜΕΕΠ αποτελεί δημόσιο έγγραφο με πλήρη αποδεικτική ισχύ, αφού κατά τα προρρηθέντα δεν αμφισβητείται, εν προκειμένω, η υποβολή του πτυχίου αυτού καθ' αυτού, αλλά η δήλωση της ύπαρξης της εγγραφής στο ΜΕΕΠ, η οποία όπως αμφότερες η αναθέτουσα αρχή και η παρεμβαίνουσα συνομολογούν, ουδόλως έλαβε χώρα. Εν ολίγοις, η πλημμέλεια εν προκειμένω έγκειται στην μη προαπόδειξη της εγγραφής στο ΜΕΕΠ και όχι στη μη ύπαρξη πτυχίου ΜΕΕΠ.

22. Επειδή, απολύτως αβασίμως και contra legem τόσο η αναθέτουσα αρχή όσο και η παρεμβαίνουσα επικαλούνται προς ίαση της ως άνω πλημμέλειας της προσφοράς της τελευταίας το άρθ. 23.3 της διακήρυξης, το οποίο ουδόλως τυγχάνει εφαρμογής, αφού, όπως βασίμως ισχυρίζεται και η προσφεύγουσα, αυτό αφορά στην προσκόμιση των δικαιολογητικών συμμετοχής και δη του ΜΕΕΠ (όσον αφορά στο κριτήριο καταλληλότητας) ως αποδεικτικό στοιχείο, κατά το επόμενο στάδιο (αυτό της κατακύρωσης) των ήδη δηλούμενων στο ΕΕΕΣ και ουδόλως δύναται να υποκαταστήσει την υποχρέωση περί υποβολής ακριβούς και πλήρως συμπληρωμένου ΕΕΕΣ, η προσήκουσα συμπλήρωση του οποίου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφοράς. Τυχόν αντίθετη παραδοχή θα είχε ως αποτέλεσμα την κατάργηση της υποχρέωσης πλήρους και προσήκουσας

συμπλήρωσης του ΕΕΕΣ με την δικαιολογία ότι οι πληροφορίες, είτε είναι εκ των προτέρων γνωστές στην αναθέτουσα αρχή, είτε αποτελούν δημοσίως προσβάσιμες πληροφορίες. Πλην όμως η αναζήτηση των πληροφοριών εν απουσία προηγούμενης δήλωσης του οικονομικού φορέα, δεν είναι ούτε υποχρέωση, ούτε βάρος των αναθετουσών αρχών, αφού ο οικονομικός φορέας είναι αυτός που πρέπει να επιβεβαιώσει προαποδεικτικά, την ισχύ συγκεκριμένης πληροφορίας και όχι η αναθέτουσα αρχή. Χωρίς την δήλωση του οικονομικού φορέα, η πληροφορία δεν μπορεί να αντληθεί καθ' υποκατάσταση του υπόχρεου, από την αναθέτουσα αρχή, ούτε να ελεγχθεί αναφορικά με την διατήρηση της ισχύς της, χωρίς να την έχει προηγουμένως εγγυηθεί δια δηλώσεώς του, ο υπόχρεος να το πράξει. Εξάλλου, ο ισχυρισμός σύμφωνα με τον οποίο, μετακυλίεται στις αναθέτουσες αρχές το βάρος της οίκοθεν συγκέντρωσης ή αναζήτησης στοιχείων που οι οικονομικοί φορείς παρέλειψαν να δηλώσουν καίτοι έχουν πρωτογενώς και αποκλειστικώς την σχετική υποχρέωση, προκειμένου να προαποδείξουν ότι πληρούν τις προϋποθέσεις προσήκουσας συμμετοχής στον διαγωνισμό, προδήλως αντιστρατεύεται το σύστημα με το οποίο είναι οργανωμένη η διεξαγωγή των δημόσιων διαγωνισμών και παραβιάζει την αρχή της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, όπως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα.

23. Επειδή, περαιτέρω επισημαίνεται ότι όπως ρητώς ορίζεται στο ως άνω άρθρο 23.2 της διακήρυξης, ακόμη και η δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής όπως λαμβάνει τα πιστοποιητικά και τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων, θα πρέπει να δηλώνεται ρητώς στο ΕΕΕΣ, στο οποίο να περιέχονται επίσης και οι πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως η ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, η απαραίτητη δήλωση συναίνεσης, στοιχεία τα οποία σαφώς ουδόλως περιλαμβάνονται στο ΕΕΕΣ της παρεμβαίνουσας.

24. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος της προδικαστικής προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

25. Επειδή, η προσφεύγουσα **με τον δεύτερο λόγο της προδικαστικής προσφυγής της** και το παραδεκτώς υποβληθέν υπόμνημά της, ισχυρίζεται ότι μη νομίμως έγινε δεκτή η προσφορά της παρεμβαίνουσας, ενόψει του ότι αυτή παρέλειψε να δηλώσει στο ΕΕΕΣ της, το ποσοστό ...

ανάθεσης στην δανειοπάροχο εταιρεία «...», όπερ προκύπτει τόσο από ρητή δήλωση στο ΕΕΕΣ της δανειοπαρόχου σύμφωνα με το οποίο η τελευταία θα εκτελέσει μέρος του ... ύψους έως και το 30% των ... της σύμβασης, όσο και από το από 11.02.2025 ιδιωτικό συμφωνητικό ... δάνειας εμπειρίας μεταξύ των μερών. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η ως άνω αρνητική δεσμευτική δήλωση της παρεμβαίνουσας ουδόλως δύναται να αναπληρωθεί από έτερα στοιχεία και έγγραφα της προσφοράς της, αλλά ούτε και κατ' εφαρμογήν του άρθ. 102 του ν. 4412/2016.

26. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι οι ως άνω ισχυρισμοί δέον όπως απορριφθούν ενόψει του ότι η προσφεύγουσα αυθαιρέτως χαρακτηρίζει τη σχέση μεταξύ της προσφεύγουσας και της δανείζουσας ως «...», ενόψει του ότι σύμφωνα με τη διακήρυξη η εκτέλεση ... από τον δανειοπάροχο δεν συνιστά κατ' ανάγκη ... και ως εκ τούτου ορθώς η παρεμβαίνουσα δήλωσε μηδενικό ποσοστό ..., αφού δεν προτίθεται να κάνει χρήση ... για το συγκεκριμένο ... Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής “..., αντίθετα, ρητά αναφέρεται στην παράγραφο 6 του συμφωνητικού ότι «...»”.

27. Επειδή, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ομοίως ότι οι ως άνω ισχυρισμοί της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, αφού αυτή ουδόλως προτίθεται να αναθέσει ... μέρος της σύμβασης, ώστε να οφείλει να αναφέρει στο ΕΕΕΣ της ποσοστό ... Εξάλλου, κατά τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, η ουσιαστική εμπλοκή του τρίτου στο ..., δεν συνιστά, ούτε αποτελεί ..., όπως ανακριβώς υπολαμβάνει η προσφεύγουσα.

28. Επειδή, ως έχει κριθεί με την πρόσφατη υπ' αριθμ. 1412/2024 απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας, το άρθρο 78 παρ. 1β του ν. 4412/2016 περί δάνειας εμπειρίας, δεν έχει την έννοια ότι οι τρίτοι οικονομικοί φορείς καθίστανται υποχρεωτικά και ..., αφού υφίσταται ευρεία διακριτική ευχέρεια του προσφέροντος να επιλέξει τη φύση του νομικού δεσμού που θα συνάψει με τον τρίτο φορέα που θα αναλάβει να ..., ήτοι αν θα έχει τη μορφή ..., ή άλλη μορφή συνεργασίας. Ως εκ τούτου ο τρίτος δανείζων δεν καθίσταται υποχρεωτικά και κατά τεκμήριο ...

29. Επειδή όμως, εφόσον υφίσταται πράγματι ... σχέση μεταξύ του προσφέροντος και του τρίτου, την οποία αυτοί σαφώς έχουν επιλέξει, η παράλειψη αναφοράς, του ποσοστού επί τοις εκατό (%) των τμημάτων της

σύμβασης που θα εκτελέσουν οι τρίτοι οικονομικοί φορείς συνιστά ουσιώδη έλλειψη της προσφοράς του συμμετέχοντος φορέα, η οποία επιφέρει την απόρριψή της. Κατά τη σχετική νομολογία, όχι μόνο δεν αρκεί απλώς η αναφορά του ποσοστού, αλλά απαιτείται επιπλέον, επί ποινή αποκλεισμού, να προσδιορισθούν ονομαστικά και οι συγκεκριμένες ... (βλ. ΕΑ ΣτΕ 1347/2023, 205/2021, 170/2020, ΕΑΔΗΣΥ 258/2023). Η υποχρέωση, άλλωστε, δήλωσης του ποσοστού ..., σε περίπτωση ... σύμβασης, ουδόλως συνδέεται με την διασφάλιση της διαφάνειας στην αλυσίδα της ... και τον έλεγχο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής της κατάστασης στην οποία βρίσκονται οι ... (λόγοι αποκλεισμού), αλλά αποτελεί αυτοτελή και διακριτή υποχρέωση που πηγάζει ευθέως από την διακήρυξη και το ΕΕΕΣ το οποίο περιλαμβάνει σχετικό ειδικό και συγκεκριμένο ερώτημα για το ποσοστό ... και το οποίο ερώτημα αφορά και στους δανείζοντες, ενόψει του ότι κατά την γραμματική του ερμηνεία ρητώς προβλέπεται η περίπτωση που ο δανείζων αποτελεί συνάμα και ... Εν ολίγοις, η υποχρέωση αναγραφής του ποσοστού ... (σε περίπτωση πράγματι τέτοιας) δεν συνδέεται με την αξιοπιστία και την ικανότητα των ... να εκτελέσουν το συγκεκριμένο τμήμα που έχουν συμφωνήσει (κατά τα κριθέντα με την ως άνω απόφαση ΣτΕ 1412/2024) και ουδόλως αναιρεί την υποχρέωση του οικονομικού φορέα όπως δηλώσει ήδη στο ΕΕΕΣ του, το εν λόγω ποσοστό.

30. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης προκύπτει ότι σύμφωνα με την διακήρυξη προβλέπεται αφενός η δυνατότητα στήριξης στις ικανότητες τρίτων φορέων προς πλήρωση των κριτηρίων επιλογής (θεσμός της «δάνειας εμπειρίας»), αφετέρου δε, η δυνατότητα χρήσης του θεσμού της «...», αναφέροντας, ωστόσο στην περίπτωση χρήσης της δυνατότητας αυτής υποχρεωτικά το ποσοστό επί τοις εκατό (%) που προτίθεται να αναθέσει αυτός σε τρίτους υπό τη μορφή ... Σημειωτέον ότι ως ... ορίζεται η σύμβαση με την οποία ο ανάδοχος αναθέτει με αμοιβή την εκτέλεση ορισμένων ... σε τρίτο, ο οποίος δεν συνδέεται με νομικό δεσμό με την αναθέτουσα αρχή, έναντι της οποίας μόνος υπεύθυνος για τις εκτελούμενες από τον ... παραμένει ο ανάδοχος, η δε συμβατική σχέση μεταξύ ... διέπεται από τα άρθρα 681 επομ. ΑΚ, περί ... Ουσιαστικά, πρόκειται για μια μορφή συμμετοχής στην εκτέλεση της σύμβασης, προσώπου διαφορετικού του αναδόχου αυτής, δηλαδή, η ..., είναι η πιο άμεση μορφή ανάμειξης τρίτου οικονομικού φορέα στην εκτέλεση δημόσιας σύμβασης, καθότι ο τρίτος φορέας

... αναλαμβάνει ο ίδιος την εκτέλεση ενός μέρους του φυσικού αντικειμένου της σύμβασης, στη θέση του ... και δη κατά συγκεκριμένο ποσοστό. Επομένως, η ... ανάθεση σε τρίτο οικονομικό φορέα να μην κατοχυρώνεται από τη διακήρυξη και το νόμο, αλλά και από την ενωσιακή νομοθεσία και νομολογία, ως μέσο προώθησης του ... πλην όμως η εν λόγω στήριξη δεν αίρει την υποχρέωση αφενός προς νόμιμη επίκληση και λήψη υπόψη των ικανοτήτων αυτών, αφετέρου τήρησης των αναγκαίων διατυπώσεων, οι οποίες εξάλλου απορρέουν από την παραπάνω διάταξη νόμου και την ως άνω νομολογία, ούτε αίρει την υποχρέωση νόμιμης προσκόμισης κάθε κατά τον νόμο και τη διακήρυξη απαιτούμενου για την παραδεκτή επίκληση αυτή, δικαιολογητικών (πρβλ. ΣΤΕ ΕΑ 284, 373 405, 409, 410, 411, 415/2013, ΔΕφ Αθ Ν136/2018). Ειδικότερα, η καταρχήν δυνατότητα ... ανάθεσης δεν αίρει την υποχρέωση όπως ο οικονομικός φορέας παράσχει αναλυτικά τις ζητούμενες πληροφορίες αναφορικά με το ποσοστό που προτίθεται να αναθέσει στους ... (ΣΤΕ ΕΑ 284, 373 405, 409, 410, 411, 415/2013, ΔΕφ Αθ Ν136/2018).

31. Επειδή, εξάλλου, η συμφωνημένη ανάληψη εκτέλεσης ... από τρίτο φορέα, σε συνδυασμό και με την αυτοπρόσωπη εκτέλεση ... από φυσικά πρόσωπα, ανήκοντα στο δυναμικό τρίτης εταιρείας, μόνο ως ... δύναται να χαρακτηριστεί (βλ. ΕΑΔΗΣΥ 1491/2024).

32. Επειδή, εν προκειμένω από τα στοιχεία του ηλεκτρονικού φακέλου προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα ουδέν δήλωσε στο ΕΕΕΣ της περί ... ανάθεσης και δη περί του ποσοστού ... το οποίο προτίθεται να αναθέσει στην τρίτη δανείζουσα αυτή εμπειρία «...». Η συμφωνημένη, όμως, εκ των ως άνω οικονομικών φορέων (παρεμβαίνουσας και τρίτου) ανάληψη εκτέλεσης ... προκύπτει ευθέως τόσο από αυτό καθ' αυτό το ΕΕΕΣ που υπέβαλε ο φορέας «...», όσο και από αυτό καθ' αυτό το από 11.02.2025 ιδιωτικό συμφωνητικό σύμφωνα με τα οποία η ως άνω τρίτη εταιρεία «...». Άλλωστε, καθίσταται σαφές ότι η στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων ουδόλως απαιτεί τον καθορισμό ποσοστού, πλην όμως τέτοιο ορίζεται ρητώς εκ του δανείζοντος στο ΕΕΕΣ του, αλλά και εκ του συμφωνητικού που υπεγράφη με την παρεμβαίνουσα, όπερ συνηγορεί σαφώς υπέρ της άποψης ότι η προσφεύγουσα απέβλεψε στη σύναψη ... σύμβασης και όχι άλλης μορφής συνεργασίας, η οποία παρεμπιπτόντως ουδόλως δηλώνεται και αορίστως προβάλλεται με την

παρέμβαση, πλην όμως πλημμελώς δεν δήλωσε στο ΕΕΕΣ της το ήδη καθορισμένο ποσοστό ... ανάθεσης (30%).

33. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, εφόσον τα μέρη σαφώς προκύπτει ότι έχουν ήδη συμφωνήσει τόσο σε ... ανάθεση στην εταιρεία «...», τμήματος της σύμβασης, όσο και το ειδικότερο ποσοστό αυτής, μη νομίμως τα στοιχεία αυτά δεν δηλώθηκαν στο ΕΕΕΣ της προσφεύγουσας, η εν λόγω δε έλλειψη με τη μορφή της (δεσμευτικής) αρνητικής δήλωσης της προσφεύγουσας στο ΕΕΕΣ της και δη συγκεκριμένα στο πεδίο περί του ποσοστού ..., θεωρείται ουσιώδης και επιφέρει τον αποκλεισμό της προσφεύγουσας, μη δυνάμενη να θεραπευθεί δια του άρθ. 102 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο η διευκρίνιση ή συμπλήρωση επιμέρους στοιχείων του ΕΕΕΣ δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την υποβολή στην πραγματικότητα νέας προσφοράς από συγκεκριμένο υποψήφιο οικονομικό φορέα, όπως άλλωστε ρητώς ορίζει και το άρθρο 9 της διακήρυξης, ούτε να θεραπεύεται με τον τρόπο αυτό η παράλειψη προσκόμισης εγγράφων και ... πληροφοριών, των οποίων η υποβολή επιβάλλεται από τη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί αυστηρά τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει (βλ. ΣτΕ 2647/2022, σκ. 24, ΣτΕ 147/2022, σκ. 34 και ΔΕΕ C-927/19, Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras, ECLI:EU:C:2021:700, σκ. 93). Επομένως, εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή ούτε όφειλε, ούτε διέθετε την ευχέρεια να καλέσει την παρεμβαίνουσα, με νομική βάση το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, να συμπληρώσει το επίμαχο ΕΕΕΣ της, διότι κάτι τέτοιο θα συνιστούσε ανεπίτρεπτη τροποποίηση της ήδη υποβληθείσας προσφοράς της καθιστώντας την αποδεκτή, οι περί του αντιθέτου δε ισχυρισμοί της αναθέτουσας αρχής και της παρεμβαίνουσας είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι (βλ. ad hoc ΣτΕ 56/2024 σκ. 12 και ΔΕφ.Αθ. 8/2025).

34. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή.

35. Επειδή, ενόψει της ως άνω σκέψης πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέθεσε ο προσφεύγων, κατ' άρθρο 363 παρ. 5 του ν. 4412/2016 και κατ' άρθρο 5 παρ. 5 του π.δ. 39/2017 .

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Αριθμός Απόφασης: 891/2025

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ορίζει την επιστροφή του καταβληθέντος παραβόλου ποσού 12.016,13 ευρώ ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 30^η Μαΐου 2025 και εκδόθηκε την 19^η Ιουνίου 2025 στην Αθήνα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ